АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

22.06.2021 Дніпро № 54/24-р/к
Справа № 54/45-20

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Кіровоградським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України за дорученням Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 № 13-01/237 проведено дослідження дотримання законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради (далі – КП «Теплоенергетик») при наданні послуг з централізованого опалення багатоповерхових будинків споживачів, у тому числі місць загального користування.

КП «Теплоенергетик» за результатами господарської діяльності у 2017, 2018 та 2019 роках займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення в межах території м. Кропивницький, де розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для транспортування і постачання теплової енергії, та є суб'єктом природних монополій.

КП «Теплоенергетик» нараховувало плату за опалення місць загального користування тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, і не нараховувало плату мешканцям квартир, які у своїх помешканнях встановили індивідуальні (автономні) системи опалення.

За результатами розгляду справи № 54/45-20 такі дії КП «Теплоенергетик» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, що призвело до ущемлення інтересів споживачів і яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку (частина перша статті 13, пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На КП «Теплоенергетик» накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Зобов'язано КП «Теплоенергетик» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Адміністративна колегія територіального відділення, розглянувши матеріали справи № 54/45-20 про порушення КП «Теплоенергетик» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Кіровоградській області від 01.04.2021 № 54-03/51 п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(1) Розпорядженням Голови Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) 01 червня 2020 року Кіровоградське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Кіровоградське ОТВ) припинено шляхом приєднання до Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

(2) У відповідності до положень зазначеного розпорядження, Дніпропетровське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України визнано правонаступником усіх майнових прав та обов'язків Кіровоградського ОТВ.

(3) Відповідно до підпункту 7.5. пункту 7 розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами), 15 червня 2020 року змінено найменування Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України на Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

(4) Головою Кіровоградського ОТВ було надіслано КП «Теплоенергетик» вимоги про надання інформації № 61-02/497 від 27.03.2019 та № 61-02/741 від 24.05.2019.

(5) Листами від 22.04.2019 № 518/03 та 12.06.2019 № 877/04.1 КП «Теплоенергетик» надало відповідь на вимоги від № 61-02/497 від 27.03.2019 та від 24.05.2019 № 61-02/741 відповідно.

(6) Головою Південно - східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – територіальне відділення) було надіслано Підприємству вимоги про надання інформації № 54/02/4010 від 02.12.2020 та від 25.02.2021 № 54-02/684.

(7) Листами від 20.01.2021 №14-200/07 та 16.03.2021 № 14-889/06 КП «Теплоенергетик» надало відповідь на вимоги від 02.12.2020 № 54-02/4010 та від 25.02.2021 № 54-02/684.

(8) На підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» адміністративною колегією Кіровоградського ОТВ КП «Теплоенергетик» було надано рекомендації від 13.02.2020 №61/1-рк/к (далі – Рекомендації №61/1-рк/к), якими рекомендовано КП «Теплоенергетик» вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(9) Згідно з Рекомендаціями № 61/1-рк/к, про вжиті заходи щодо їх виконання потрібно було повідомити Кіровоградське ОТВ до **01.06.2020**, надавши при цьому завірені належним чином копії документів, підтверджуючих їх виконання.

(10) Рекомендації № 61/1-рк/к отримані наручно представником КП «Теплоенергетик» 13.02.2020, що підтверджується відміткою про їх отримання.

(11) Листом від 24.06.2020 № 14-1140/14 КП «Теплоенергетик» повідомило, *що згідно постанови Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів», з 22.05.2020 по 22.06.2020 на території України продовжено раніше установлений карантин з поетапним послабленням протиепідемічних заходів, у зв'язку з чим підприємство не мало можливості надати відповідь на рекомендації до 01.06.2020.*

(12) *Порядок оплати за спожиті житлово-комунальні послуги є істотною умовою договору про надання комунальних послуг (стаття 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV). Чинні договори зі споживачами, правила надання послуг з постачання теплової енергії та типовий договір, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, не передбачають можливості застосування виконавцями послуг Методики № 315.*

(13) *Для можливості застосування КП «Теплоенергетик» Методики № 359 стосовно здійснення розподілу теплової енергії витраченої на опалення місць загального користування та встановлення розміру плати за неї всім мешканцям житлових будинків, окрім надання інформації від балансоутримачів будинків про технічні характеристики житлових будинків, останнім необхідно виконати організаційні заходи з відновлення опалення в місцях загального користування з послідуючим проведенням робіт по їх утепленню.*

(14) *Таким чином, КП «Теплоенергетик» повинно враховувати вимоги, за умови виконання яких, можливе стягнення плати за опалення місць загального користування.*

(15) *За умови надання в повному обсязі даних теплової потужності системи опалення, характеристик розподільчих трубопроводів систем опалення будинку прокладених в підвальному приміщенні КП «Теплоенергетик» в повному обсязі виконає розрахунки кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків та визначить плату за їх опалення.*

(16) *Без укладення договорів (та при їх наявності) будуть виконуватися нарахування, які ніколи не будуть оплачені, навіть через суд, що тільки збільшить збитки підприємства.*

(17) З урахуванням вищезазначеного із листа КП «Теплоенергетик» слідує, що Підприємство станом на 01.06.2020 не виконало Рекомендації № 61/1-рк/к.

(18) У зв'язку з невиконанням КП «Теплоенергетик» Рекомендацій № 61/1-рк/к, розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.10.2020 № 54/42-рп/к було розпочато розгляд справи № 54/45-20 за ознаками вчинення комунальним підприємством «Теплоенергетик» порушення, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення, а саме нарахування в 2017-2018 роках та січні – березні 2019 року в порушення вимог пункту 28 «Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення», затверджених постановою кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630, плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення.

(19) Листом територіального відділення від 02.04.2021 № 54-02/1206 КП «Теплоенергетик» було направлено копію подання про попередні висновками у справі № 54/45-20 від 01.04.2021 № 54-03/51П.

(20) Листом від 21.04.2021 № 14-1308/03 КП «Теплоенергетик» надало територіальному відділенню відповідь на Подання з попередніми висновками.

(21) 22.06.2021 територіальним відділенням проведено слухання у справі за участю представників територіального відділення і КП «Теплоенергетик» або без участі КП «Теплоенергетик».

2. ВІДПОВІДАЧ

(22) Відповідачем у справі № 54/45-20 є комунальне підприємство «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради

(23) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності Підприємства є постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря (КВЕД 35.30).

(24) Підприємство здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», так як, до суміжних ринків, що регулюються даним Законом, належить: виробництво теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами); постачання теплової енергії.

(25) КП «Теплоенергетик» має ліцензії на виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання тбеплової енергії серій АД № 041832, АД № 041833, АД № 041834, відповідно, видані Кіровоградською обласною державною адміністрацією 21.09.2012 з терміном дії необмежений.

(26) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Теплоенергетик» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(27) Визначення монопольного (домінуючого) становища КП «Теплоенергетик» здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі – Методика).

(28) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(29) У відповідності до пункту 3.1. Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку у редакції, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України № 49-р від 05.03.2002, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. *Суб'єкт господарювання*

(30) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є КП «Теплоенергетик».

3.1.2. *Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання*

(31) Конкретною послугою, яка надається Підприємством, є надання послуг з централізованого опалення, у тому числі місць загального користування, яка включає в себе виробництво, транспортування та постачання теплової енергії (далі – послуга з централізованого опалення, послуга з ЦО).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. *Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*

(32) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(33) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

(34) Послуга з централізованого опалення не є взаємозамінною з будь-якими іншими послугами.

(35) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Теплоенергетик», є послуга з ЦО.

3.2.2. *Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)*

(36) Відповідно до п. 4.4 Методики перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу

(постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на частині її території.

(37) Облік об'єктів нерухомого майна (накопичення, зберігання на постійній основі, узагальнення та опрацювання інформації щодо об'єктів нерухомого майна на паперових та електронних носіях) передбачає, зокрема, надання фізичним та юридичним особам, в тому числі спадкоємцями та правонаступниками юридичних осіб, відомостей щодо належних їм об'єктів нерухомого майна.

(38) Згідно рішення Виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 10.09.2007 № 1085 (далі – рішення № 1085), КП «Теплоенергетик» визначено виконавцем послуг централізованого опалення та гарячого водопостачання в м. Кіровограді (на даний час – м. Кропивницький) в територіальних межах, де розташовані магістральні та місцеві (розподільчі) теплові мережі, які використовуються Підприєммтвом для транспортування та постачання теплової енергії.

(39) Згідно рішення тринадцятої сесії сьомого скликання міської ради міста Кропивницького від 06.11.2018 № 1942 «Про повернення з оренди цілісного майнового комплексу державного комунального підприємства теплових мереж «Кіровоградтеплоенерго» (далі – рішення №1942), повернуто з оренди дочірнім підприємством «Кіровоградтепло» товариством з обмеженою відповідальністю «Центр науково-технічних інновацій Української нафтогазової академії» цілісний майновий комплекс (далі – ЦМК) державного комунального підприємства теплових мереж «Кіровоградтеплоенерго» та закріплено повернутий з оренди ЦМК за КП «Теплоенергетик».

(40) КП «Теплоенергетик» здійснює діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії за регульованим тарифом на підставі виданих 21.09.2012 Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг ліцензій серій АД № 041832, № 041833 та № 041834 відповідно. Тобто, КП «Теплоенергетик» - суб'єкт господарювання сфери теплопостачання, що одночасно є ліцензіатом з виробництва, постачання та транспортування теплової енергії.

(41) Основними споживачами послуг з ЦО виступають фізичні особи, юридичні особи та бюджетні установи, які попередньо уклали в установленому чинним законодавством порядку з КП «Теплоенергетик» договори про надання послуг з ЦО.

3.3. Визначення товарних меж ринку

(42) У відповідності до пунктів 5.1 – 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(43) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(44) Відповідно до положень статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій відноситься діяльність у сфері транспортування теплової енергії, зокрема, магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами.

(45) Відповідач включений до зведеного переліку суб'єктів природних монополій.

(46) Підприємство здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», так як, до суміжних ринків, що регулюються даним Законом, належить: виробництво теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами); постачання теплової енергії.

(47) Отже, КП «Теплоенергетик» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії», є суб'єктом природних монополій.

(48) Таким чином, товарними межами ринку є послуги з ЦО у межах території міста Кропивницький Кіровоградської області, де розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для транспортування та постачання теплової енергії.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(49) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(50) Отримання послуг з ЦО можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з ЦО на певній території.

(51) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з ЦО, на якому КП «Теплоенергетик» здійснює господарську діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, згідно з ліцензіями, є територія м. Кропивницький, на якій розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для траспортування та постачання теплової енергії та надання послуг з ЦО.

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку − часові межі ринку

(52) У відповідності до пункту 7.1. Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

(53) Ринок, на якому на протязі певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.

(54) Часовими межами ринку надання послуг з ЦО, визначено 2017-2018 роки та січень-березень 2019 року.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

(55) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(56) Фізичні, юридичні особи та бюджетні установи (споживачі послуг з ЦО) можуть отримувати зазначені послуги тільки у суб'єкта природної монополії, а відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» - конкуренція на ринках природних монополій є неможливою.

(57) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з ЦО, а також враховуючи те, що ринок послуг централізованого опалення є монополізованим, конкуренція на ньому відсутня.

3.6.1. Бар'єри вступу інших суб'єктів господарювання на зазначений ринок.

(58) Відповідно до п. 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(59) Перепоною для розвитку конкуренції на ринку ЦО та доступу на вказаний ринок потенційних конкурентів є наявність монопольного становища існуючих підприємств централізованого теплопостачання, які поєднують функції виробництва, транспортування та постачання теплової енергії.

3.7. Установлення монопольного (домінуючого) становища КП «Теплоенергетик»

(60) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(61) Отже, у розумінні положень абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Теплоенергетик» за результатами господарської діяльності за 2017-2018 роки та січень-березень 2019 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з ЦО в межах території м. Кропивницький, де розташовані мережі, які використовуються КП «Теплоенергетик» для транспортування та постачання теплової енергії, та є суб'єктом природних монополій.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ

4.1. Обставини справи

4.1.1. Нормативно – правове регулювання

(62) Законом України від 22.06.2017 №2119-VIII «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (далі – Закон), визначені засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання

гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.

(63) Відповідно до частини шостої статті 10 Закону, обсяг теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень будівлі, а також на забезпечення функціонування внутрішньобудинкових систем опалення та гарячого водопостачання, розподіляється відповідно до правил, встановлених цією статтею, також на власників (співвласників) приміщень, обладнаних індивідуальними системами опалення та/або гарячого водопостачання.

(64) «Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (із змінами) (далі – Правила) врегульовано відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг, і фізичною та юридичною особою (далі – споживачі), яка отримує або має намір отримувати, зокрема, послуги з централізованого опалення.

(65) Відповідно до пункту 28 Правил визначено, що споживачі, які встановили у квартирі багатоквартирного будинку індивідуальні (автономні) системи опалення, квартирні засоби обліку теплової енергії, оплачують послуги з централізованого опалення місць загального користування будинку відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства.

(66) Наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 31.10.2006 № 359, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.11. 2006 за № 1237/13111, затверджено «Методику розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення», (далі – Методика № 359), яка діяла до 25.01.2019 року (наказ втратив чинність на підставі наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 22.11.2018 № 315), якою встановлений порядок визначення витрат теплової енергії на опалення місць загального користування (далі – МЗК) у багатоквартирних житлових будинках для встановлення розміру плати за неї споживачами.

(67) Відповідно до пункту 2.2.2. Методики № 359 визначено, що розподіл визначених величин теплової енергії, спожитої на опалення місць загального користування між окремими помешканнями будинку, які не мають відокремленого входу, пропорційний до їх загальної опалювальної площі для кожного помешкання багатоквартирного житлового будинку розраховується коефіцієнт, який відображає частку загального платежу за опалення МЗК, що припадає на дане помешкання.

(68) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 № 315, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2018 за № 1502/32954, затверджено «Методику розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг», (далі – Методика № 315), яка набрала чинності з 25.01.2019 року, якою, зокрема, встановлено:

- порядок визначення обсягів спожитої у будівлі теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень, які є самостійними об'єктами нерухомого майна, опалення місць загального користування;
- порядок розподілу обсягів спожитих комунальних послуг з постачання теплової енергії.

(69) Відповідно до пункту 1 розділу ІІ Методики № 315 визначено, зокрема, що розподіл втрат теплової енергії на опалення МЗК та допоміжних приміщень будівлі здійснюється серед визначених категорій приміщень згідно з додатком 1 до цієї Методики пропорційно до їх опалювальних площ.

4.2. Антиконкурентні наслідки дій КП «Теплоенергетик»

(70) У ході дослідження ринку надання послуг з ЦО, територіальним відділенням, зокрема, з'ясовувалось питання, яким чином на протязі 2017/2018 та 2018/2019 опалювальних періодів учасниками ринку здійснювався розподіл спожитих послуг централізованого опалення між споживачами багатоквартирних будинків.

(71) КП «Теплоенергетик» надано інформацію, пояснення та належним чином завірені копії документів, аналіз яких показав наступне.

(72) Листом від 22.04.2019 № 518/03 КП «Теплоенергетик» повідомило про те, що у 2017-2018 роках та першому кварталі 2019 року Підприємством надавались послуги з централізованого опалення, в територіальних межах м. Кропивницький, мешканцям 344 багатоквартирних будинків, з яких:
- **336** багатоквартирних будинків – не обладнані будинковими приладами обліку теплової енергії; мешканцям зазначеної категорії багатоквартирних будинків Підприємством в зазначених часових межах, а саме тим, які є абонентами КП «Теплоенергетик» та отримують послуги централізованого опалення, нараховувалась плата за отримані послуги централізованого опалення за встановленими органом місцевого самоврядування тарифами за одиницю - гривень за 1 кв. метр опалювальної площі квартири будинку;
- **вісім** багатоквартирних будинків - обладнані будинковими приладами обліку теплової енергії; абонентам зазначеної категорії багатоквартирних будинків Підприємством, в зазначених часових межах, нараховувалась плата за отримані послуги теплопостачання за встановленими органом місцевого самоврядування тарифами за одиницю - гривень за 1 Гкал спожитої споживачами багатоквартирного будинку теплової енергії.

(73) За наданою КП «Теплоенергетик» інформацією встановлено, що в багатоквартирних будинках, яким Підприємством у 2017-2018 роках та першому кварталі 2019 року надавались послуги з централізованого опалення, проживає «змішана» категорія споживачів, а саме з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням.

(74) За результатами проведеного аналізу розрахунку тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання на 2018 рік, відповідно до якого рішенням Виконавчого комітету Міської ради м. Кропивницького від 11.09.2018 № 461 «Про встановлення КП «Теплоенергетик» тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання» встановлено, що для розрахунку річного планового обсягу теплової енергії, необхідного на опалення житлових та громадських споруд, зокрема, планового обсягу теплової енергії на опалення багатоквартирних будинків, підприємством **враховувалась тільки загальна опалювальна площа квартир житлових будинків з централізованим опаленням, тобто без врахування** загальної опалювальна площі квартир багатоквартирних будинків з індивідуальним (автономним) опаленням.

(75) У ході проведення дослідження, вимогами від 27.03.2019 № 61-02/497 та 24.05.2019 № 61-02/74 Кіровоградським ОТВ та вимогою територіального відділення від 02.12.2020 № 54-02/4010 було витребувано у КП «Теплоенергетик», зокрема,

належним чином завірені копії розрахунків (2-3 приклади на вибір підприємства) обсягу спожитих послуг централізованого опалення між споживачами багатоквартирних будинків, обладнаних будинковими приладами обліку теплової енергії (лічильниками за 2017, 2018 та 2019 роки).

(76) Аналіз наданих КП «Теплоенергетик» листами від 22.04.2019 № 518/03 та від 12.06.2019 № 877/04.1 та від 20.01.2021 № 14-200/07 розрахунків (вибірково за березень 2017, березень 2018 та березень 2019 року) розподілу обсягу спожитої теплової енергії між споживачами багатоквартирних житлових будинків, обладнаних будинковими приладами обліку теплової енергії (лічильниками), де проживає «змішана» категорія споживачів показав наступне:

Для прикладу: Житловий будинок за адресою вул. Кременчуцька, 3:

• *Вихідні дані для розрахунку* ***(по фактичній опалювальній площі житлового будинку станом на 01.03.2017)****:*

- загальна опалювальна площа багатоквартирного будинку (**без врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2489,3 м²**) складає:

S буд цо = 2305,14 м² + 142,56 м² = 2447,70 м², де

- 2305,14 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням;
- 142,56 м² - опалювальна площа місць загального користування (далі – МЗК).
- згідно з показаннями будинкового засобу обліку теплової енергії за березень 2017 року будинком спожито теплової енергії: Q буд = 35,30 Гкал.

• *Розрахунок розподілу*:

- на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q кв цо = Q буд/S буд цо * S кв цо: 35,30 Гкал /2747,7 м² * 2305,14 м² = **33,244** Гкал;

- на МЗК розподілено, всього:

Q мзк = Q буд/S буд * S мзк: 35,30 Гкал /2447,7 м² * 142,56 м² = **2,056** Гкал,

з яких на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q мзк кв цо = Q мзк/S буд заг * S кв цо: 2,056 Гкал/4794,44 м² * 2305,14 м² = **0,989** Гкал, де:

- 4794,44 м² - загальна опалювальна площа всіх квартир будинку (з врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2489,3 м²);
- 2305,14 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням.

Вихідні дані для розрахунку ***(по фактичній опалювальній площі житлового будинку станом на 01.03.2018)****:*

- загальна опалювальна площа багатоквартирного будинку (**без врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2638,1 м²**) складає:

S буд цо = 2156,34 м² + 142,56 м² = 2139,99 м², де

- 2156,34 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням;

- 142,56 м² - опалювальна площа місць загального користування (далі – МЗК).

- згідно з показаннями будинкового засобу обліку теплової енергії за березень 2018 року будинком спожито теплової енергії: Q буд = 56,5 Гкал.

• *Розрахунок розподілу*:

- на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q кв цо = Q буд/S буд цо * S кв цо: 56,5 Гкал /2298,90 м² * 2156,34 м² = **52,996** Гкал;

- на МЗК розподілено, всього:

Q мзк = Q буд/S буд * S мзк: 56,5 Гкал /2298,9 м² * 142,56 м² = **3,504** Гкал,

з яких на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q мзк кв цо = Q мзк/S буд заг * S кв цо: 3,504 Гкал/4794,44 м² * 2156,34 м² = **1,576** Гкал, де:

- 4794,44 м² - загальна опалювальна площа всіх квартир будинку (з врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2638,1 м²);

- 2156,34 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням.

Вихідні дані для розрахунку ***(по фактичній опалювальній площі житлового будинку станом на 01.03.2019)****:*

- загальна опалювальна площа багатоквартирного будинку (**без врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2797,01 м²**) складає:

S буд цо = 1997,43 м² + 142,56 м² = 2139,99 м², де

- 1997,43 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням;

- 142,56 м² - опалювальна площа місць загального користування (далі – МЗК).

- згідно з показаннями будинкового засобу обліку теплової енергії за березень 2019 року будинком спожито теплової енергії: Q буд = 33,80 Гкал.

• *Розрахунок розподілу*:

- на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q кв цо = Q буд/S буд цо * S кв цо: 33,80 Гкал /2139,99 м² * 1997,43 м² = **31,5483** Гкал;

- на МЗК розподілено, всього:

Q мзк = Q буд/S буд * S мзк: 33,80 Гкал /2139,99 м² * 142,56 м² = **2,2517** Гкал,

з яких на квартири з централізованим опаленням розподілено:

Q мзк кв цо = Q мзк/S буд заг * S кв цо: 2,2517 Гкал/4794,44 м² * 1997,43 м² = **0,938** Гкал, де:

- 4794,44 м² - загальна опалювальна площа всіх квартир будинку (з врахування опалювальної площі квартир багатоквартирного будинку з індивідуальним опаленням 2797,01 м²);

- 1997,43 м² - загальна опалювальна площа квартир з централізованим опаленням.

(77) Таким чином, на квартири з централізованим опаленням (з урахуванням частки опалення МЗК, яка припадає на квартири з централізованим опаленням) розподілено теплової енергії:

- **березень 2017 року** - Q заг кв цо = Q кв цо + Q мзк кв цо : **33,244** Гкал + **0,989** Гкал = **34,233** Гкал.
- **березень 2018 року** - Q заг кв цо = Q кв цо + Q мзк кв цо : **52,996** Гкал + **1,576** Гкал = **54,572** Гкал.
- **березень 2019 року -** Q заг кв цо = Q кв цо + Q мзк кв цо : **31,5483** Гкал + **0,938** Гкал = **32,486** Гкал.

(78) Розмір плати за:

- **березень 2017** для споживачів послуг централізованого опалення по даному житловому будинку становить **19,38** грн./м² опалювальної площі квартири виходячи з наступного розрахунку:

  Q заг кв цо * Т грн/Гкал : S кв цо : (34,233 Гкал * 1305,15 грн./Гкал) : 2305,14 м² = 19,38 грн./м², де:

1305,15 грн./Гкал – розмір тарифу на послугу з централізованого опалення для абонентів багатоквартирних будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії, встановлений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 09.06.2016 № 1101 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 31 березня 2015 року № 1171» (далі – Постанова №1171)

- **березень 2018** для споживачів послуг централізованого опалення по даному житловому будинку становить **33,03** грн./м² опалювальної площі квартири виходячи з наступного розрахунку:

  Q заг кв цо * Т грн/Гкал : S кв цо : (54,572 Гкал * 1305,15 грн./Гкал) : 2156,34 м² = 33,03 грн./м², де:

1305,15 грн./Гкал – розмір тарифу на послугу з централізованого опалення для абонентів багатоквартирних будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії, встановлений Постановою № 1171

- **березень 2019** для споживачів послуг централізованого опалення по даному житловому будинку становить **26,07** грн./м² опалювальної площі квартири виходячи з наступного розрахунку:

  Q заг кв цо * Т грн/Гкал : S кв цо : (32,486 Гкал * 1603,04 грн./Гкал) : 1997,43 м² = 26,07 грн./м², де:

  1603,04 грн./Гкал – розмір тарифу на послугу з централізованого опалення для абонентів багатоквартирних будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії, встановлений зазначеним вище рішенням Виконавчого комітету Міської ради міста Кропивницького.

(79) Вище наведенні розрахунки тарифів (за березень 2017, 2018 та 2019 років), підтвердженні листом Підприємства від 16.03.2021 № 14-889/06.

(80) Аналогічна ситуація щодо розрахунку розподілу обсягу спожитих послуг централізованого опалення між споживачами багатоквартирних будинків, обладнаних будинковими приладами обліку теплової енергії (лічильниками), де проживає

«змішана» категорія споживачів, спостерігається по іншим місяцям 2017/2018 опалювального сезону та січня - березня 2019 року.

(81) Інформація про розмір тарифів на послуги централізованого опалення для населення (з урахуванням перерахунків у залежності від зміни значень параметрів теплоносіїв) доводиться Підприємством до останніх щомісячно протягом опалювального періоду, зокрема, шляхом їх розміщення в розрізі кожного житлового будинку на офіційному сайті КП «Теплоенергетик».

(82) Таким чином, проведений територіальним відділенням аналіз розрахунків розподілу обсягу спожитої теплової енергії між споживачами багатоквартирних будинків, обладнаних будинковими приладами обліку теплової енергії (лічильниками), де проживає «змішана» категорія споживачів, які протягом опалювальних періодів 2017/2018 та 2018/2019 років здійснювались КП «Теплоенергетик», вказує на не відповідність їх проведення вимогам чинних нормативно-правових актів, зокрема, пункту 28 вказаних вище Правил, Методики № 359 та Методики № 315, оскільки розподіл величин витрат теплової енергії, спожитої на опалення МЗК, здійснюється непропорційно й оплата припадає лише мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення.

(83) Нерозподілена частка теплової енергії на опалення МЗК, яка мала б бути розподілена на споживачів з індивідуальним опаленням, залишається у складі витрат (невідшкодованих) теплового підприємства і становить його збитки. У подальшому теплове підприємство, з метою забезпечення відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, пов’язаних з централізованим опаленням, формує тариф, до складу якого попадає нерозподілена частка теплової енергії на опалення МЗК, і ці витрати теплової енергії знову оплачуються споживачами, які отримують послуги централізованого опалення.

(84) При цьому, на виконання пункту 25 Правил центральним органом виконавчої влади з питань житлово-комунального господарства, а саме Міністерством будівництва, архітектури та житлово – комунального господарства України, було видано наказ від 22.11.2005 № 4 «Про затвердження Порядку відключення окремих приміщень житлових будинків від мереж централізованого опалення та постачання гарячої води при відмові споживачів від централізованого теплопостачання» (далі – Наказ № 4), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.12.2005 за № 1478/11758, який був чинний протягом часових меж, визначених дослідженням (2017/2018, 2018/2019 опалювальні періоди) до 17.09.2019.

(85) Пунктом 1.2 Наказу № 4 передбачено, що для реалізації права споживачів на відмову від отримання послуг централізованого теплопостачання орган місцевого самоврядування або місцевий орган виконавчої влади створює своїм рішення постійно діючу міжвідомчу комісію (до якої в обов’язковому порядку входить представник теплопостачальної організації, зокрема, КП «Теплоенергетик») для розгляду питань щодо відключення споживачів від мереж централізованого опалення, призначає голову та затверджує положення про роботу міжвідомчої комісії.

(86) Відповідно до пункту 2.6 Наказу № 4 по закінченні робіт з відключення будинку від мереж центрального опалення та гарячого водопостачання складається акт про відключення будинку від мереж центрального опалення та гарячого водопостачання і в десятиденний термін подається заявником до міжвідомчої комісії на затвердження.

(87) При встановленні споживачами індивідуального опалення пунктом 2.7 Наказу № 4 передбачено, що після затвердження акту на черговому засіданні міжвідомчої комісії, сторони переглядають умови договору про надання послуг з ЦО.

(88) Таким чином, КП «Теплоенергетик» мало б виконати свій обов'язок стосовно споживачів, які відключились від мереж централізованого опалення, щодо перегляду умов договорів на оплату послуг з надання ЦО, в частині плати за наданні послуги з теплопостачання місць загального користування, або укласти нові договори на оплату послуг централізованого опалення місць загального користування та нараховувати плату за теплову енергію, спожиту на опалення місць загального користування, для квартир споживачів, які відключенні від мереж централізованого теплопостачання і обладнанні системами індивідуального опалення відповідно до укладених договорів.

(89) За таких обставин, Підприємством створені не рівні умови для мешканців квартир багатоквартирних будинків, які встановили індивідуальні (автономні) системи опалення, у порівнянні з абонентами багатоквартирних будинків, які отримують послуги централізованого опалення, у вигляді непропорційного розподілу величин витрат теплової енергії, спожитої на опалення місць загального користування у багатоквартирних будинках, обладнаних будинковими приладами обліку теплової енергії (лічильниками), де проживає змішана категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням)).

4.3 Неможливість вчинення КП «Теплоенергетик» таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(90) Проведений Кіровоградським ОТВ аналіз дій КП «Теплоенергетик», які полягають у нарахуванні в 2017-2018 роках та січні-березні 2019 року в порушення вимог пункту 28 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (із змінами), пунктом 2.2.2. Методики розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 31.10.2006 №359, та пункту 1 розділу ІІ Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг», затвердженої Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 №315 (набрала чинності з 25.01.2019 року), плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, визнаний порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(91) Такі дії КП «Теплоенергетик» щодо нарахувань в 2017-2018 роках та січні-березні 2019 року плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого опалення у межах території міста Кропивницький, де розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для транспортування та постачання теплової енергії.

4.4 Загальні висновки щодо зловживання КП «Теплоенергетик» монопольним (домінуючим) становищем

(92) КП «Теплоенергетик» за результатами господарської діяльності у 2017, 2018 та 2019 роках займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території м. Кропивницький, де розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для транспортування і постачання теплової енергії.

(93) Дії КП «Теплоенергетик», які полягають у нарахуванні в 2017-2018 роках та січні-березні 2019 року в порушення вимог пункту 28 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (із змінами), пунктом 2.2.2. Методики розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 31.10.2006 №359, та пункту 1 розділу ІІ Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг», затвердженої Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 №315 (набрала чинності з 25.01.2019 року), плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. ПОЯСНЕННЯ КП «ТЕПЛОЕНЕРГЕТИК» ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(94) КП «Теплоенергетик» направлено копію подання про попередні висновки від 01.04.2021 № 51-03/51П у справі № 54/45-20, листом від 02.04.2021 № 54-02/1206.

(95) КП «Теплоенергетик» листом від 21.04.2021 № 14-1308/03 (вх. від 23.04.2021 № 54-01/1263) надало територіальному відділенню свої пояснення на копію подання про попередні висновки від 01.04.2021 № 51-03/51П.

(96) КП «Теплоенергетик» з висновками про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згодне. У цілому пояснення Підприємства зводяться до тверджень, що КП «Теплоенергетик» не порушувало законодавство про захист економічної конкуренції.

(97) Так, КП «Теплоенергетик» у пояснення до попередніх висновків зазначає наступне.

(98) *Обсяг та розподіл теплової енергії, витраченої на опалення місць загального користування для всіх квартир будинку (з централізованим та індивідуальним опаленням) за показаннями вузлів комерційного обліку у спірний період (2017-2018 роках та січні – березні 2019 року), визначався підприємством пропорційно на квартири з централізованим опаленням, з дотриманням положень методики № 359,*

а саме, як частка від загального обсягу теплової енергії спожитої житловим будинком.

Наведене вище спростовує твердження, вказане у п. 81 подання № 54-03/51п, що розподіл величин витрат енергії, спожитої на опалення МЗК, здійснюється непропорційно й оплата припадає лише мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення.

(99) Дане пояснення спростовується листом КП «Теплоенергетик» від 24.06.2021 № 14-1140/14, яким повідомив, що стосовно застосування підприємством Методики розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків та визначення плати за їх опалення, затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва від 31.10.2006 № 359, повідомляємо наступне.

(100) Для можливості проведення підприємством розрахунку споживання теплової енергії на опалення місць загального користування, забезпечення функціонування внутрішьобудинкових систем опалення (МЗК) для багатоквартирних житлових будинків у відповідності до Методики, яка затверджена наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово – комунального господарства України від 31.10.2006 № 359, КП «Теплоенергетик» листом від 10.07.2019 за № 16-1064/13 звернулось до балансоутримувачів будинків про надання на адресу підприємства вихідних даних технічних характеристик житлових будинків (площі сходових клітин, інформації щодо наявності опалення в МЗК, характеристик розподільчих трубопроводів системи опалення будинку…). Нажаль запитувана інформація від балансоутримувачів не надійшла на адресу підприємства, або надійшла не в повному обсязі…..

(101) Тому, для можливості застосування теплопостачальним підприємством в повному обсязі Методики стосовно здійснення розподілу теплової енергії витрачених на опалення місць загального користування та встановлення розміру плати за неї всім мешканцям житлових будинків, окрім надання інформації від балансоутримувачів будинків про технічні характеристики житлових будинків, останнім необхідно виконати організаційні заходи з відновлення опалення в місцях загального користування з послідуючим проведенням робіт по їх утепленню…

(102) Але при цьому наголошуємо, що навіть після проведення нарахувань за опалення МЗК мешканцям, важко уявити, що мешканці погодяться сплачувати за місця загального користування.

(103) Відтак, будуть виконуватись нарахування, які ніколи не будуть оплачені ,навіть через суд, що тільки збільшить збитки підприємства.

(104) А також, спростовується листами Підприємства від 12.06.2019 № 877/04.1, від 20.01.2021 № 14-200/07 та від 16.03.2021 № 14-889/06, якими надано розрахунки розподілу спожитих послуг централізованого опалення між споживачами багатоквартирних будинків, обладнаних засобами обліку теплової енергії, за січень - березень 2017,2018,2019 років, які зазначені у пунктах 76-78 даного рішення.

(105) З розрахунків зазначених у пунктах 76-78 даного рішення та листів Підприємства від 12.06.2019 № 877/04.1, від 20.01.2021 № 14-200/07 та від 16.03.2021 № 14-889/06, чітко прослідковується, що нарахування плати за опалення місць загального користування проводиться Підприємством тільки мешканцям квартир, які отримують

послуги централізованого опалення, і не проводиться мешканцям квартир, які у своїх помешканнях встановили індивідуальні (автономні) системи опалення.

(106) *КП «Теплоенергетик» не погоджується з твердженням, вказаним у п.82 подання № 54-05/51п, в якому зазначено, що у подальшому теплове підприємство, з метою забезпечення відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з централізованим опаленням, формує тариф, до складу якого попадає нерозподілена частка теплової енергії на опалення МЗК, і ці витрати теплової енергії знову оплачуються споживачами, які отримують послуги централізованого опалення, з огляду на наступне.*

Формування тарифів на виробництво, постачання теплової енергії здійснюється відповідно до річних планів її виробництва, постачання відповідно до економічно обґрунтованих планових витрат, визначених на підставі державних та галузевих нормативів витрат ресурсів, техніко – економічних розрахунків…

Річні витрати теплової енергії на опалення житлового будинку визначаються як добуток норми річної витрати теплоти на опалення житлових будов на 1 м^2 загальної площі житлового будинку з фактично опалювальною площею будинку, за виключенням площ квартир переведених на автономне опалення та площі місць загального користування…

Таким чином, розподілена частка теплової енергії на опалення МЗК, яка залишається у складі невідшкодованих витрат споживачами з індивідуальним опаленням теплового підприємства і становить збитки підприємства не впливає на тариф із виробництва, транспортування, постачання теплової енергії та послуги з централізованого опалення.

(107) Як видно із розрахунків наданих листами Підприємства від 12.06.2019 № 877/04.1, від 20.01.2021 № 14-200/07 та від 16.03.2021 № 14-889/06 та зазначених у пунктах 76-78 даного рішення, зокрема по житловому будинку за адресою вул. Кременчуцька, 3:

- у березні 2017 року згідно з показниками будинкового засобу обліку будинком спожити теплової енергії 56,50 Гкал, а для розрахунку тарифу для квартир з централізованим опаленням використано 54,572 Гкал. Отже, підприємством не дораховано 1,928 Гкал, що відповідно йде на збиток підприємства.

- у березні 2018 року згідно з показниками будинкового засобу обліку будинком спожити теплової енергії 33,80 Гкал, а для розрахунку тарифу для квартир з централізованим опаленням використано 32,486 Гкал. Отже, підприємством не дораховано 1,314 Гкал, що відповідно йде на збиток підприємства.

- у березні 2019 року згідно з показниками будинкового засобу обліку будинком спожити теплової енергії 33,80 Гкал, а для розрахунку тарифу для квартир з централізованим опаленням використано 32,486 Гкал. Отже, підприємством не дораховано 1,314 Гкал, що відповідно йде на збиток підприємства.

(108) Таким чином, нерозподілена частка теплової енергії на опалення МЗК, яка мала б бути розподілена на споживачів з індивідуальним опаленням, залишається у складі витрат (невідшкодованих) теплового підприємства і становить його збитки. У подальшому теплове підприємство, з метою забезпечення відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з централізованим опаленням, формує тариф, до складу якого попадає нерозподілена частка теплової енергії на опалення

МЗК, і ці витрати теплової енергії знову оплачуються споживачами, які отримують послуги централізованого опалення.

(109) При цьому, територіальне відділення наголошує, що **предметом розгляду справи є не проведення КП «Теплоенергетик» правильного розрахунку та нарахування плати за послуги опалення МЗК мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, а нарахування плати Підприємством за МЗК тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, і не проведення розрахунку мешканцям квартир, які у своїх помешканнях встановили індивідуальні (автономні) системи опалення**.

(110) За таких обставин, Підприємством створені не рівні умови для мешканців квартир багатоквартирних будинків, які встановили індивідуальні (автономні) системи опалення, у порівнянні з абонентами багатоквартирних будинків, які отримують послуги централізованого опалення.

(111) Таким чином, пояснення КП «Теплоенергетик», викладенні у листі від 21.04.2021 № 14-1308/03, не можуть бути взяти до уваги при розгляді справи № 54/45-20.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

(112) Отже, доказами, зібраними у справі доведено, а поясненнями КП «Теплоенергетик» не спростовано висновок, що дії КП «Теплоенергетик», які полягають у нарахуванні в 2017-2018 роках та січні-березні 2019 року в порушення вимог пункту 28 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (із змінами), пунктом 2.2.2. Методики розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 31.10.2006 №359, та пункту 1 розділу ІІ Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг», затвердженої Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 №315 (набрала чинності з 25.01.2019 року), плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які отримують послуги централізованого опалення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(113) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

(114) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України накладають штраф на суб'єктів господарювання у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(115) Відповідно до копії форми 2м «Звіт про фінансові результати» за 2020 рік, наданої КП «Теплоенергетик» листом від 16.03.2021 № 14-889/06, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства складає 265 010 000 (двісті шістдесят п'ять мільйонів десять тисяч) гривень.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради за результатами господарської діяльності у 2017, 2018 та 2019 роках займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення в межах території м. Кропивницький, де розташовані теплові мережі, які використовувало КП «Теплоенергетик» для транспортування і постачання теплової енергії.

2. Визнати, що комунальне підприємство «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг централізованого опалення, а саме: у нарахуванні в 2017-2018 роках та січні-березні 2019 року в порушення вимог пункту 28 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 «Про затвердження правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення» (із змінами), пунктом 2.2.2. Методики розрахунку кількості теплоти, спожитої на опалення місць загального користування багатоквартирних будинків, та визначення плати за їх опалення, затвердженої наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства від 31.10.2006 №359, та пункту 1 розділу ІІ Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг», затвердженої Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22.11.2018 №315 (набрала чинності з 25.01.2019 року), плати за місця загального користування у багатоквартирному будинку, де проживає «змішана» категорія споживачів (з централізованим та індивідуальним (автономним) опаленням) тільки мешканцям квартир, які

отримують послуги централізованого опалення, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, і яке б було не можливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене у пункті 2 цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради штраф у розмірі 68 000 гривень.

4. Зобов'язати комунальне підприємство «Теплоенергетик» Кропивницької міської ради припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 2 цього рішення у двомісячний термін з дня отримання рішення, про що повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова
адміністративної колегії Дмитро МЕЛЬНИК

Члени адміністративної колегії: Лариса ГРЕЧАНА

Вікторія ОНІЩЕНКО

Наталія ІГНАТЕНКО

Іван ДУБИЧ

Секретар адміністративної колегії: Ірина БУХАНЕЦЬ